

تأثیر عصاره‌ی الکلی گیاه گلرنگ (*Carthamus tinctorius*) بر محور هورمونی هیپوفیز - گناد و بافت شناسی بیضه در موش‌های کوچک آزمایشگاهی

دکتر مهرداد مدرسی*

نویسنده‌ی مسئول: دانشگاه آزاد اسلامی، واحد مبارکه mehرداد_modaresi@hotmail.com

دریافت: ۸۴/۱۱/۶ پذیرش: ۸۵/۲/۱۱

چکیده

زمینه و هدف: گیاه گلرنگ (*Carthamus tinctorius*) از دیرباز توسط افراد شناخته شده و از آن به عنوان داروی مسهل، مسکن، معرق، ضد التهاب، تحلیل برنده‌ی تومور و قاعده‌آور استفاده می‌شود. شواهد نشان‌گر آن است که این گیاه به عنوان عامل محرک جنسی و افزایش دهنده‌ی قدرت جنسی نیز استفاده می‌شود و برای درمان ناتوانی جنسی بسیار مفید است. بنابراین تحقیق حاضر به منظور تعیین تأثیر عصاره‌ی این گیاه بر محور هورمونی هیپوفیز - گناد و تغییرات بافت بیضه طی سال ۱۳۸۲ تا ۱۳۸۳ در مبارکه اصفهان انجام گرفت.

روش بررسی: در این تحقیق تجربی چهار گروه موش که هر یک شامل هشت موش نر بالغ بودند به ترتیب به عنوان گروه کنترل و گروه‌های تیمار ۱، ۲ و ۳ مورد بررسی قرار گرفتند. عصاره‌ی گیاه گلرنگ در سه غلظت متفاوت ۰/۷، ۱/۴ و ۲/۸ میلی‌گرم در روز به صورت داخل صفاقی در یک دوره‌ی بیست روزه به موش‌های گروه تیمار ۱، ۲ و ۳ تزریق شد. هر یک از گروه‌های تیمار با گروه کنترل از نظر پارامترهایی نظیر وزن بیضه، تغییرات بافت‌شناسی بیضه، تعداد اسپرم و غلظت هورمون‌های LH، FSH و تستوسترون موجود در سرم خون با استفاده از آزمون‌های آماری توکی و آنالیز واریانس مقایسه گردیدند.

یافته‌ها: نتایج تحقیق نشان داد که گیاه گلرنگ می‌تواند عامل تغییردهنده‌ی پتانسیل تولید مثل جنس نر باشد و فعالیت‌های تولید مثلی را تغییر دهد و نیز بر عملکرد اندوکرین بیضه‌ها مؤثر واقع شود، به طوری که تزریق عصاره‌ی گلرنگ در دو دوز ۱/۴ و ۲/۸ میلی‌گرم در روز به طور معنی‌داری سبب افزایش غلظت تستوسترون موجود در سرم گردیده ($P=0/01$) و موجب خود کنترل فیدیککی منفی ترشح تستوسترون شد. در نتیجه‌ی تزریق عصاره‌ی این گیاه تغییرات بافتی، تغییر در تعداد اسپرم و وزن بیضه‌ها چشمگیر نبود.

نتیجه‌گیری: گیاه گلرنگ قادر است با ایجاد تغییر در محور هورمونی هیپوفیز - گناد در فعالیت‌های تولید مثلی مؤثر واقع شود. انجام تحقیقات بیشتر توصیه می‌گردد.

واژگان کلیدی: عصاره‌ی گیاه گلرنگ، محور هیپوفیز - گناد، قدرت باروری

مقدمه

می‌رفتند. لزوم بررسی اصولی و واقع بینانه‌ی طب سنتی و گیاهان دارویی از مدت‌ها قبل در جوامع علمی کشورمان احساس گردیده و در سال‌های اخیر به ضرورت بررسی اثرات گیاهان دارویی توجه بسیاری شده است. نتیجه‌ی این

استفاده از گیاهان دارویی برای درمان بیماری‌ها از دیرباز در جوامع بشری معمول بوده و تا حدود نیم قرن پیش گیاهان یکی از مهم‌ترین منابع تأمین دارو برای درمان دردها به شمار

* دکترای زیست‌شناسی تکوینی جانوری، استادیار دانشگاه آزاد اسلامی واحد مبارکه